

Ondernemen in innovatie

Foto: JayWalkers

Nieuwsbrief van het ministerie van LNV

Inhoud

nummer 17 • mei 2007

- 1 Spannend platteland
- 2 "Gezonde basis voor de toekomst"
- 3 "Onze boeren redden zich prima"
- 3 Korte berichten
- 4 Stad + Land = Stadteland
- 5 Beschilderde hooibalen
- 6 Deals sluiten voor een mooiere omgeving
- 7 Hackfort leeft weer
- 8 LNV in bedrijf

Deze nieuwsbrief wordt verspreid onder overheden, onderzoeksinstituten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere belanghebbenden die met innovatie te maken hebben.

Nieuwe abonnees kunnen zich aanmelden bij D.Rijnen@minlnv.nl

Spannend platteland

Babyboomers vertrekken massaal van de stad naar het platteland. Ze waarderen de kwaliteit van ons buitengebied. Ze zoeken naar rust en recreatie. Dat ze moeten forensen naar hun werk nemen ze op de koop toe. Agrariërs spelen daar in toenemende mate op in. Het biedt immers de nodige economische kansen.

André van der Zande is er blij mee. De kersverse Secretaris Generaal is trots op de wijze waarop ons buitengebied zich ontwikkelt. "De Geert Maks onder ons die voortdurend lopen te klagen over ons platteland hebben het mis. Dat is helemaal niet ten dode opgeschreven, zoals ze altijd beweren. Het bloeit meer dan ooit." Hij vindt het dan ook jammer dat vooral zo weinig jongeren de weg naar de akkers en bossen weten te vinden.

Dagrecreatie

"We moeten proberen om het platteland ook voor hen spannend te maken. Ze prikkelen om het boerenleven te ontdekken. Ik weet zeker dat ze enthousiast raken van alle vernieuwingen die ze daar zullen zien." LNV wil hier graag een stimulerende rol bij spelen. In de Agenda voor een Vitaal Platteland uit 2004 nam het ministerie zich al voor om het platteland aantrekkelijker en toegankelijker te maken. Onder meer door dagrecreatie te stimuleren.

POP

Ook het Plattelandsontwikkelingsplan (POP) zette het buitengebied steviger op de agenda. Samen met de provincies formuleerde LNV een stevig beleid om het Nederlandse landelijke gebied te versterken. Van der Zande: "We leggen nu de laatste hand aan POP 2. Dat moet na de zomer verschijnen. Hierin scherpen we het beleid verder aan, voor de periode 2007-2013. De drie P's - People, Profit en Planet - zitten daar veel evenwichtiger in."

Zie verder pagina 2 >>

“Gezonde basis voor de toekomst”

In POP 2 krijgt ‘economie’ een duidelijke plek; in POP 1 was het aandeel enkele procenten, in het komende plan ruim 30%. LNV wil de economische dragers in het buitengebied verbreden. Diversificatie dus. Volgens Van der Zande spelen de agrariërs hier goed op in. “Door de business te verbreden met niet-landbouwactiviteiten creëren ze een gezonde basis voor de toekomst. Talloze initiatieven springen als paddestoelen uit de grond. Zorgboerderijen, boeren-campings et cetera. Het bruist van de energie in het buitengebied. Een combinatie van reguliere en niet-reguliere landbouw past helemaal bij ons land.”

Geld is er in elk geval voldoende. De Europese Unie stelt jaarlijks 59 miljoen euro beschikbaar voor de plattelandontwikkeling in Nederland. Nooit eerder kwam er vanuit Brussel zoveel geld beschikbaar. Van der Zande: “We kunnen nu lekker doorpakken. Het aandeel van de landbouw in de regionale economie neemt steeds verder af. De tijd dat landbouw en platteland synoniemen van elkaar waren is al lang verleden tijd. Dat is niet erg, zo lang we maar bewaken dat het platteland zijn oorspronkelijke karakter van veelzijdigheid niet verliest.”

Toscane

Hij doelt op de natuur, het landschap,

“Succesvolle voorbeelden”

“Noord-Holland stimuleert verbrede landbouw voor een levend en economisch vitaal platteland. In delen van de provincie doet al meer dan 20% van de ondernemers aan verbrede landbouw. Een van onze speerpunten is regelgeving. Wij benaderen gemeenten actief in workshops en laten ze zien hoe om te gaan met regelgeving in het landelijk gebied. Daarnaast ondersteunen we kennisontwikkeling en netwerkvorming voor ondernemers die verbredingsactiviteiten willen oppakken. Zo willen we via ondersteuning van zorgkloket Landzijde ervoor zorgen dat binnen een jaar het aantal landbouwbedrijven met zorgactiviteiten toeneemt van ruim 50 tot 80 bedrijven. Succesvolle voorbeelden doen anderen volgen! We slaan de handen ineen met het Rijk en we hebben hoge verwachtingen van de Task Force multifunctionele landbouw.”

Jaap Bond, gedeputeerde Provincie Noord-Holland (Economie, Landbouw, Visserij, Recreatie en Toerisme)

het water en de biodiversiteit. Elementen die bij Nederland horen. “We trekken in de zomer massaal naar Frankrijk. Terwijl we in ons land zulke prachtige gebieden hebben. Het is een gigantische uitdaging om dat bij grote groepen mensen voor het voetlicht te brengen. De Krimpenerwaard als het Toscane van Nederland. Waarom niet? Laat de Libelle en de Margriet er maar over schrijven.”

Volgens Van der Zande is het wel belangrijk dat de overheid bewaakt dat de kwaliteit van het platteland overeind

blijft. De ondernemers kunnen niet klakkeloos aan de slag met hun ideeën. De SG pleit voor een strakke planologische regie, die bewaakt dat gebieden een eigen karakter krijgen en houden. LNV trekt daarbij samen op met andere departementen, maar vooral ook met de provincies. Sterker nog, die laatste hebben veelal de lead.

Tweedelij

“Wij hebben een tweedelijfn functie. We zijn een soort makelaar tussen provincies en Brussel. Een dankbare rol. Wij bundelen de krachten en zorgen voor de benzine in de motor. Daarnaast investeren we in de kennisinfrastructuur. Zodat die toegankelijk is voor alle overheidslagen en ondernemers. En laten we hopen dat jongeren de weg naar het platteland en de groene arbeidsmarkt massaal weten te vinden.”

Want steeds meer jonge boeren vertrekken naar Canada en vooral Oost-Europa. Vorig jaar waren dat er meer dan in 2005. Ongerust is Van der Zande daar niet over. “We moeten Europees denken. Het is juist positief dat we bruggen kunnen bouwen tussen agrariërs hier en in Polen of Hongarije. Zo houden we ons platteland vitaal, in alle opzichten. Dat is onze inzet.” ■

“Landbouw met perspectief”

“Als er iets bepalend is geweest voor de inrichting van het Brabantse buitengebied, dan is dat wel het Europese landbouwbeleid. De grote groei van de varkens- en pluimveesector in Noord-Brabant is daar zonder meer een gevolg van. Niet iedereen was daar gelukkig mee. Er moest dus iets gebeuren. In 2005 zijn we gestart met de uitvoering van de reconstructie in Brabant, het grootste landinrichtingsproject uit de geschiedenis van onze provincie. Het eindresultaat is landbouw met perspectief, meer ruimte voor water en natuur, een mooier landschap, wonen in het groen en een sterker en vitaler buitengebied. Het is goed dat er meer geld gaat naar plattelandontwikkeling. Leefbaarheid, aanpak van milieuproblemen, streekontwikkeling, natuurbescherming, verbrede landbouw en voedselveiligheid krijgen meer aandacht. Daar wordt Brabant alleen maar mooier van.”

Paul Rüpp, gedeputeerde Provincie Noord-Brabant (Ruimtelijke Ontwikkeling)

“Natuurlijk stuit mijn visie op weerstand bij de overheid”

“Onze boeren redden zich prima”

“Het gaat goed met grote delen van het Nederlandse platteland. Prima zelfs. Beleidsmakers suggereren nog wel eens dat er veel problemen zijn, maar dat is niet zo. Economisch en sociaal gezien is er geen reden om van alles te verzinnen om het platteland ‘erbovenop te helpen’.

De belangrijkste inkomensaanvulling van agrariërs is een baan buiten de landbouw, vooral van de partner. Natuurlijk zijn er ook boeren die aan verbreding doen, die een bed & breakfast beginnen of huisverkoop doen, maar dat is een minderheid. Het zet economisch gezien dan ook weinig zoden aan de dijk, het gaat om 3% van het inkomen. Daar komt bij dat als we agrarisch natuurbeheer even buiten beschouwing laten, het grootste deel van de verbreding door burgers gebeurt.

Ik hoor bij LNV vaak dat er nieuwe economische dragers voor het platteland moeten komen. Die nieuwe economische drager naast de landbouw is er al lang: wonen en pendelen. De insteek op nieuwe economische dragers komt mede voort uit onze afhankelijkheid van Europese kaders. Plattelandsontwikkeling is Brussel een belangrijk beleidsveld. Grote delen van Europa kampen inderdaad met een leegloop van het buitengebied. Om dat te bestrijden is veel geld beschikbaar. Nederland eet graag mee uit die ruif, en dat drukt ons in de richting van het oplossen van problemen die er niet zijn.

Natuurlijk stuit mijn visie op weerstand bij de overheid. Het komt ze niet uit. Maar onderzoeken van WUR en het Sociaal Cultureel Planbureau bevestigen dat het uitstekend gaat met het platteland. Ook de boeren redden zich prima. Kijk bijvoorbeeld naar de melkveebedrijven. Die ondernemers innoveren in hoog tempo. Wordt biomassa economisch interessant, dan weten de boeren de weg zelf heel goed te vinden. De taak van de overheid is niet om innovatieprocessen aan te jagen, maar om stabiele randvoorwaarden te creëren, in de sfeer van infrastructuur, bouwblokken, en bijvoorbeeld breedband.

Ook het in stand houden van onze onderzoekinstellingen en kennisnetwerken is zo’n randvoorwaarde. Die fungeren als smeerolie voor de plattelandseconomie. De overheid krijgt het overigens nog druk genoeg om het *platteland* te houden. Loopt het buitengebied in andere landen leeg, bij ons stroomt het vol. Dáár ligt een opgave voor de overheid.”

Dirk Strijker, hoogleraar Plattelandsontwikkeling op de Sicco Mansholt leerstoel, Rijksuniversiteit Groningen.

Voor meer informatie: d.strijker@rug.nl ■

Korte berichten

Innovatie top 100

Een vijftiental bedrijven uit de land- en tuinbouwsector staan in de Innovatie top 100 van Syntens. Het hoogst staat Gam Bakker uit Middenmeer (25). Het bedrijf dankt dat aan de uitvinding van een inklapbare kuubkist voor bloembollenvervoer op lucht. Op plaats 1 staat Mampaey Offshore Industries uit Dordrecht, met een nieuw systeem voor sleepboten.

Voor meer informatie: www.syntens.nl/innovatietoppers ■

Hoe vind je een grote afnemer voor een ‘klein’ streekkaasje? En hoe krijg je busladingen scholieren op excursie naar de boerderij? Goed boeren met verbrede landbouw, dat is het doel van Stadteland. De landelijke coöperatie van agrarische ondernemers brengt vraag en aanbod bij elkaar, als een soort makelaar. Directeur Maarten Fischer: “Veel boeren willen meer met hun afzet, maar weten niet hoe.”

Stad + Land = Stadteland

Ambachtelijk is ‘hot’ en steeds meer ondernemers spelen daar op in. Via de boerderijwinkel vindt een lekker geitenkaasje prima zijn weg naar de consument. Die betaalt grif voor de delicatessen, met dank aan het vrolijke gemekker op de achtergrond. Maar wat als de boer kiest voor een groter afzetkanaal? Fischer: “Dan gaat het in de massa verloren, samen met ‘het verhaal erachter’. En uiteraard is het ineens te duur.”

24-uurs economie

Voor een streekproducent is het moeilijk om mee te draaien in de 24-uurs economie. Neem restaurantketen ‘La Place’. Die toont interesse in regionale producten, want die passen in het ‘puur eten concept’. Maar de restaurants werken volgens

‘vandaag voor 17.00 uur besteld, morgen om 9.00 uur geleverd.’ Dat is voor kleine leveranciers moeilijk te realiseren. “Stadteland probeert die ondernemers te helpen. We bekijken nu of de vervoerder van een ‘streekproducten-clubje’ die kan afleveren bij het verdeelcentrum van de restaurants, zodat daar continu een kleine voorraad is.”

Op allerlei terreinen binnen de verbrede landbouw zoekt Stadteland naar innovatieve ‘afzetoplossingen’. Bijvoorbeeld ook voor het product ‘boerderij-educatie’. “We proberen scholen te overtuigen van de educatieve en pedagogische waarde van een boerderijbezoek. Dan willen ze er ook voor betalen. En gaan ze niet meer gratis op boerderijbezoek bij de papa van het klasgenootje. We pakken dat professioneel aan. We vragen onderwijsinstanties hoe we zo goed mogelijk kunnen aansluiten op het reguliere onderwijs.”

De Groene Hoed in Purmerend

In regio midden Noord-Holland brengt de Groene Hoed ‘de boer’ en ‘de stedeling’ dichter bij elkaar. Het centrum stelt ‘het beste van Noord-Holland’ direct beschikbaar aan de consument. Voor een eerlijke prijs. En met eigen, slimme distributiesystemen. Het concentreert zich vooral op het vermarkten van streekproducten (onder de merknaam ‘De Groene Hoed’), natuur- en landschapsbeheer, toerisme en educatie. Doel is ook om uit te groeien tot een trefpunt voor organisaties en personen die zich inzetten voor duurzame landbouw.

Voor meer informatie: www.degroenehoed.nl

Taskforce

Er zijn in Nederland verschillende initiatieven als Stadteland. Op regionaal niveau is bijvoorbeeld De Groene Hoed actief (zie kader). De initiatiefnemers krijgen hulp van LNV. Het ministerie heeft daarvoor een speciale Taskforce Multifunctionele landbouw opgericht. Fischer: “Samen met ons en organisaties als LTO probeert de Taskforce boeren en marktpartijen bij elkaar te brengen. Ik ben blij met deze rol. Zeker omdat de ‘club’ ervoor waakt dat te veel partijen van buiten de landbouw het voor het zeggen krijgen.”

Voor meer informatie: www.stadteland.nl

Ongerept en authentiek. Zo laat de landelijke omgeving van de Gelderse gemeente Scherpenzeel zich het best omschrijven. “Een ideale bestemming voor dagtoeristen en rustzoekers”, weet burgemeester Hans Colijn-de Raat. Met bijzondere initiatieven weet Scherpenzeel extra bezoekers te trekken. De lokale economie vaart er wel bij. “De ondernemers stimuleren elkaar.”

“We wonen hier in een prachtig, centraal gelegen gebied”, vertelt Hans Colijn, burgemeester van Scherpenzeel. “Dat willen we delen met de rest van Nederland. Mensen hebben steeds vaker behoefte aan een korte vakantie dicht bij huis, een dag of weekendje weg. Wij spelen hier op in. Bijvoorbeeld met de aanleg van zogenoemde ‘klompenpaden’. Deze routes ontsluiten de ongerepte, landelijke omgeving voor wandelaars en fietsers.” Volgens Colijn zijn deze ‘paden’ een must voor de ware natuurliefhebber, want de flora en fauna zijn uniek. “Reeën, eekhoorns, bijzondere vogels; je komt ze hier allemaal tegen. En de rust, die is werkelijk ongekend.” Colijn is zichtbaar trots op haar streek. En dat wil ze ook uitdragen.

Knapzakroute

Voor fietsers is er de ‘knapzakroute’. Een tracé dat Zuidoost Utrecht en het Gelderse valleigebied doorkruist. De route voert langs uitgestrekte landerijen en boerenbedrijven, die handig inspelen op de stroom voorbijgangers. Colijn: “De één serveert koffie met koek, en de ander heeft een quiltboerderij en biedt een tentoonstelling over wat er zich hier in de oorlog allemaal afspeelde. Een biologische groenteteler verkoopt zijn producten aan de langsrijdende fietsers. Een mooie aanvulling op het inkomen. Ik merk dat steeds meer agrariërs kansen ruiken en die ook verzilveren.”

Kunst op het platteland

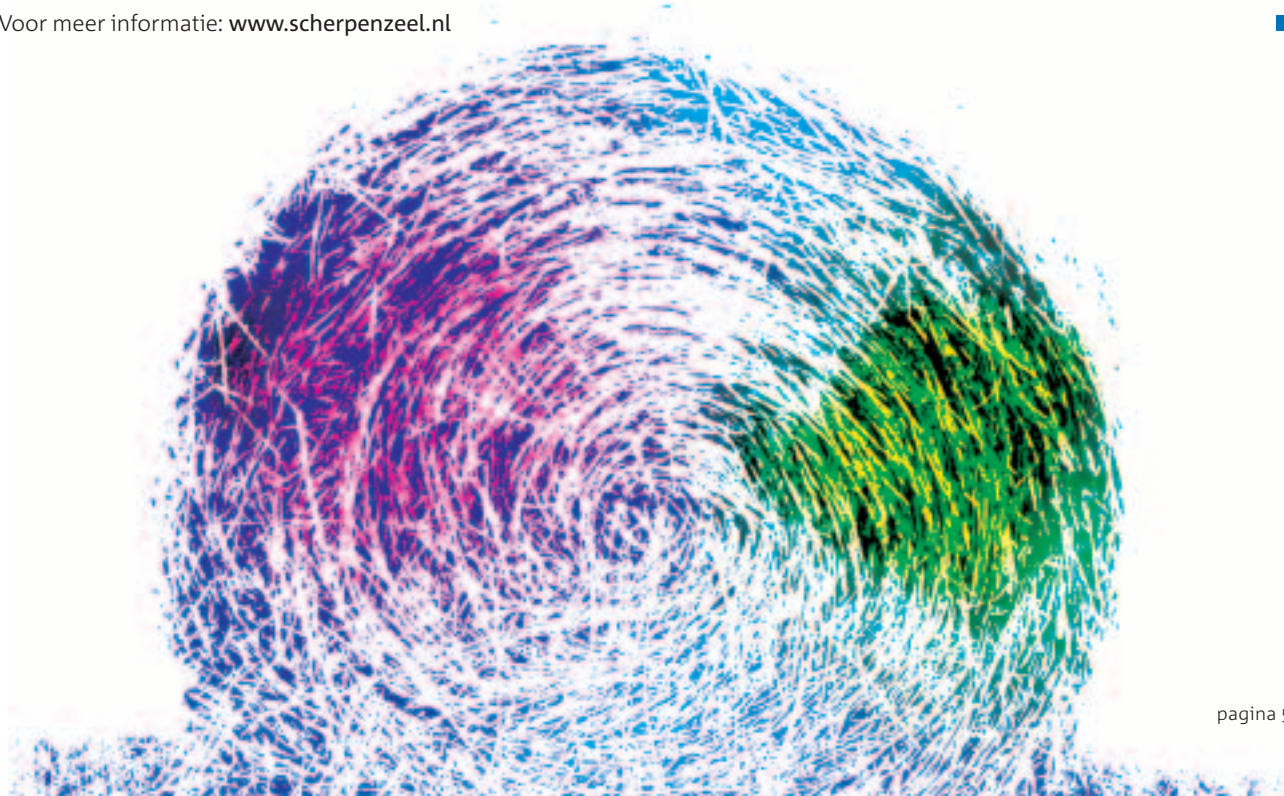
Scherpenzeel verwierf landelijke bekendheid met het project ‘Kunst op het platteland’. Met steun van de ministeries LNV en OC&W en de Provincie Gelderland kwam de manifestatie in 2005 van de grond. Vrijwilligers beschilderden de doorgaans zo saaie, grijze hooibalen op specifieke plaatsen langs de fietsroute. Colijn: “Plattelandsjongeren, raadsleden; iedereen nam de kwast ter hand. Boeren droegen zelf de onderwerpen aan en een kunstenaar maakte de ontwerpen. Velen kozen voor dieren, zoals koeien, paarden en kippen. Bij één boer trouwde de dochter; zijn hooibalen werden beschilderd met bruiloftstaferelen.”

In de winter werden de balen aan het vee gevoerd en verdwenen de kunstwerken uit het agrarische landschap. De manifestatie was echter een dusdanig succes, dat het initiatief een vervolg kreeg. “Elk jaar beschilderen we nu opnieuw objecten met een bepaald thema. Dit jaar kiezen we voor ‘vroeger en nu’”, aldus de burgemeester.

Economische impuls

Door de initiatieven staat de gemeente Scherpenzeel behoorlijk in de belangstelling. Het rustige boerendorp kreeg hierdoor een interessante economische impuls. “Boeren doen er alles aan om de bezoekers het erf op te krijgen. Logeren, kaas proeven, genieten van versgemaakt ijs, een schoonheidsbehandeling, het kan hier allemaal. En het leuke is: de bedrijven brengen elkaar weer op nieuwe ideeën. Ze stimuleren elkaar. De creativiteit wordt aangewakkerd. Heel inspirerend vind ik dat.”

Voor meer informatie: www.scherpenzeel.nl

Deals sluiten voor een mooiere omgeving

Korte vakanties in eigen land winnen aan populariteit. Maar toch kiest de gemiddelde Nederlander nog altijd een Turkse *all-inclusive* boven bijvoorbeeld twee weken Veluwe. De *Innovatietafel Recreatie* probeert hier verandering in te brengen. LNV is gastheer en deelnemer. “Laat zien wat je voor je omgeving kunt betekenen.”

De Innovatietafel Recreatie komt voort uit het eerder dit jaar verschenen *Manifest van Hattem*. In dit document onderstrepen een achttal vooruitstrevende recreatie-ondernemers, ondersteund door het InnovatieNetwerk, de noodzaak van vernieuwing in de recreatiesector. Dat is hard nodig om te kunnen inspelen op de veranderende en toenemende behoefte aan vrijetijdsbesteding in Nederland. De nieuwe ‘belevingseconomie’ biedt volop kansen voor de recreatiesector, blijkt ook uit het recente VROM Raad advies ‘Groeten uit Holland’.

Win-win

Reden genoeg voor directie Platteland om initiatiefnemers uit te nodigen aan de ‘Innovatietafel’, een platform waar ondernemers en andere *stakeholders* de kansen ook verzilveren. Ook de ministeries EZ en VROM en ANWB, Staatsbosbeheer en Hans Mommaas, hoogleraar Vrijetijdskunde in Tilburg schuiven aan. Namens de directie Platteland van LNV zijn Eric Gerritsen en Nol van der Velden nauw betrokken bij het initiatief. Gerritsen: “LNV zet zich op allerlei manieren in voor een toegankelijk en aantrekkelijk buitengebied. Het is één van onze kerntaken en onze drijfveer om aan dit traject mee te doen.”

De sleutel tot bloeiende plattelandsrecreatie ligt bij de ondernemers zelf, is hun filosofie. Van der Velden: “Ondernemers weten het best waar hun kansen liggen. Goede ideeën hebben ze zelf zat.” Gerritsen: “Het gaat erom ‘deals’ te sluiten tussen de private en publieke belangen; een win-win situatie bereiken. Ondernemers ruimte om te ondernemen, wij als samenleving een mooiere leefomgeving. Er zijn weinig economische sectoren zo afhankelijk van de kwaliteit van de leefomgeving als de recreatiesector.”

Belevingsrecreatie

Illustratief voor die aanpak vinden beiden de ondernemer die een oude baksteenfabriek in ere herstelde en daar een camping, restaurant én museum rondom plaatste. Gerritsen: “En dat zónder afbreuk te doen aan de omgeving. Zo maakte deze ondernemer het gebied mooier, herstelde het industrieel erfgoed én zette een bloeiend bedrijf op. Drie sterke argumenten om de plannen te ‘verkoppen’ aan de omgeving. Er is een grote toekomst weggelegd voor dit soort ‘belevingsrecreatie.’ Omwonenden en bestuurders lopen hier warm voor.”

Aanpak

De ‘tafelgenoten’ kwamen tot dusver één keer samen. In de vervolggesprekken staan de ideeën, problemen en behoeften van de deelnemende ondernemers centraal. Wat kan LNV hen specifiek bieden? Gerritsen: “We zijn een ministerie met een ruime ervaring met het ondersteunen van innovaties in de agrarische sector. Bovendien: we hebben een uitgebreid kennisinstrumentarium.” Die ‘gereedschapskist’ zet LNV in voor zes voorbeeldprojecten waarbinnen ondernemers ervaringen en ideeën opdoen. In juli vindt de tweede bijeenkomst plaats.

Voor meer informatie: c.g.m.gerritsen@minlnv.nl ■

Oude landgoederen raken in verval. Na eeuwenlange zorg van baronnen en graven dreigen veel van deze fraaie gebieden verloren te gaan voor het grote publiek. Dit stond ook het Gelderse landgoed Hackfort te wachten. Totdat Natuurmonumenten het in bezit kreeg en in oude glorie herstelde. Dankzij de omringende zorgboerderij, de biologische bedrijven en de recreatiemogelijkheden kan het landgoed zichzelf nu bedruipen. “Géén ommuurd terrein met zwembad en een landrover op de oprit!”

Hackfort leeft weer

“Of we het landgoed gered hebben? Dat is iets teveel eer”, zegt Joost Bakker van Natuurmonumenten Gelderland. Maar ook de beheerder moet erkennen dat het er niet goed uitzag voor het eeuwenoude, 750 hectare grote landgoed. “Het was vervallen. De baron die het jarenlang draaiende overleed, en de boerderijen kwamen leeg te staan. Er móest iets gebeuren.”

Beleving

Dus tuigden Natuurmonumenten, zorginstelling Urtica en bakkerij en horeca-ondernemer Driekant een plan op om het landgoed een nieuwe impuls te geven. Bakker: “Dat moest gewoon. Géén ommuurd terrein met zwembad en een landrover op de oprit!”

Hackfort moest in oude glorie hersteld worden. Mét een innovatieve en duurzame invulling. De oude gebouwen rondom het kasteel Hackfort herbergen nu een enorm scala aan recreatie en zorgactiviteiten. Bakker: “We wilden een aantal zaken: diversiteit, duurzaamheid en beleving. En dat alles in de authentieke omgeving.”

Zo herbergt het monumentale Hofhuis een zorgboerderij. Cliënten verzorgen het vee, halen het hooi binnen of werken in de moestuin. In het Koetshuis kunnen bezoekers overnachten en lunchen. Het eten komt van nabijgelegen boerderijen. “Op het land van de boerderijen verbouwen we op duurzame wijze gewassen, waaronder ‘vergeten groentes’ als kardoen. We hebben onder meer een natuurlijke bloementuin, een ambachtscentrum en een winkel met streekproducten. De bewoners van de zorgboerderij helpen bij het oogsten. In het restaurant maken we daar heerlijke streekgerechten van.”

Goodwill

Zo werken de duurzame bedrijfjes niet alleen op het

landgoed samen, ook buiten Hackfort is er aansluiting met horeca en recreatie. “We zoeken bewust contact met andere ondernemers of landgoederen. Toevallig sprak ik laatst een aantal andere beheerders van landgoederen; of we niet samen een ‘landgoederenroute’ kunnen maken. Dat bezoekers bijvoorbeeld een paar nachten hier slapen en dan weer verder trekken om op een ander landgoed te overnachten.” De banden met nabijgelegen gemeentes zijn er al langer: ieder jaar vinden er verschillende evenementen plaats op Hackfort. “Een goede manier om *goodwill* te kweken bij de omwonenden.”

Nooit af

Hackfort kan zich bedruipen, maar nog niet helemaal op eigen benen staan. Sponsoring en subsidie zijn nog belangrijk, maar het aandeel in de begroting neemt af. “We hebben jaarlijks circa 15.000 bezoekers. Het is fantastisch als je een landgoed authentiek houdt en dat kunt doen door duurzame vormen van recreatie, landbouw en horeca.”

Bakker had bij zijn plannen weinig contact met LNV. Provincie en gemeente waren vooral zijn gesprekspartners. “Dat zijn eigenlijk de eersten met wie je praat bij een project op regionale schaal. Maar toch: jammer dat we niet veel spraken met LNV. Want we kunnen veel voor elkaar betekenen. Gezien de breedte van het ministerie hebben ze vast ideeën en ingangen waarmee we verder kunnen vernieuwen. Want het landgoed is nooit af!”

Voor meer informatie: j.bakker@natuurmonumenten ■

In het InnovatieBeraad werken de drie directies Industrie & Handel, Landbouw en Kennis nauw samen. Elke maand presenteren ze op deze plek de meest actuele ontwikkelingen.

LNV in bedrijf

Directie Kennis in bedrijf

Kijk in de kas

Kennis is de belangrijkste pijler onder een innovatieve en marktgerichte glastuinbouw. Op energiegebied streeft deze sector een hoge ambitie na. Binnen het programma Kas als Energiebron werken glastuinbouwers, Productschap Tuinbouw en LNV nauw samen om de ambities om een energieneutrale glastuinbouw te realiseren.

De twee-eenheid energie en productie vraagt veel van het kennisniveau en de kennisdoorstroming. Een online omgeving waar de meest actuele kennis is toegepast, biedt uitkomst. De website 'Kijk in de kas' is gekoppeld aan de online instellingen en in praktijkkassen op diverse locaties in Nederland. De site vormt een onderdeel van de site energiek2020.nu, waar alle mogelijke informatie over energie en glastuinbouw is samengebracht.

Kennis moet steeds verder worden uitgebouwd, toegesneden en vertaald naar bedrijfsniveau. Daarbij speelt naast de ondernemers, onderzoekers, voorlichters ook onderwijs een belangrijke rol. Want één ding is duidelijk: kennis verouderd. Met het nieuw ontwikkelde instrument doen betrokkenen relevante kennis op en volgen ze ontwikkelingen op de voet.

Voor meer informatie over 'Kijk in de kas':
www.energiek2020.nl

Directie Landbouw in bedrijf

Rondetafelgesprek Veehouderij

De vaste commissies voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer hebben op 22 maart een rondetafelgesprek georganiseerd met bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties over belemmeringen die zich voordien bij duurzame innovatieve ontwikkelingen in de veehouderij. De directie Landbouw is bezig een kabinetsreactie voor te bereiden op de punten die zijn ingebracht. Daarbij zal ook nader op het innovatiebeleid worden ingegaan. ■

Toezending, opmerkingen of vragen

Dit is een nieuwsbrief van het ministerie van LNV. U kunt zich op deze nieuwsbrief abonneren door uw naam, functie, organisatie(-onderdeel), e-mail adres en postadres door te geven aan de Service Unit Innovatie: D.Rijnen@minlnv.nl. Ook voor vragen of opmerkingen over deze nieuwsbrief kunt u dit e-mailadres gebruiken. Of bel naar de Service Unit Innovatie tel. 070 - 378 48 47. Voor alle overige innovatievragen: innovatieunit@minlnv.nl.

Archief op Internet

U kunt oudere nummers van deze nieuwsbrief lezen op de website van het Ministerie van LNV: www.minlnv.nl (rubriek publicaties/periodieken).

**landbouw, natuur en
voedselkwaliteit**

Colofon

Hoofdredactie:
Helmy van Erp, LNV
Productie en realisatie:
Communicatiebureau Textuur, Tilburg
Vormgeving:
Jaywalkers, Tilburg
Drukkerij:
Drukkerij Groels BV
Redactie-adres:
Nieuwsbrief Ondernemen in innovatie
T.a.v. Corrie van Zundert (coördinatie)
Postbus 20401, 2500 EK Den Haag
Tel. 070 - 378 48 47